

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรม
สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด*
PUBLIC PARTICIPATION IN THE PREPARATION OF LOCAL DEVELOPMENT
PLANS BY USING THE DHARMA PRINCIPLE "SARANEE DHARMA 6"
IN MA-U SUB-DISTRICT MUNICIPALITY THAWAT BURI DISTRICT
ROI ET PROVINCE

อัชชา อาจเจริญ¹, พชรเดช เสมานู²
Atcha Atcharoen¹, Pacharadet Semanu²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}
Email : Atcha03012523@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีทะเบียนบ้าน ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 4,526 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.67-1.00 มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 จำแนกระหว่าง .449 - .935 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรม ข้อเมตตากายกรรมรองลงมา ด้านการร่วมในการประเมินผลยึดหลักธรรมข้อทักขณวิสัยสามัญญตาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมข้อเมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม 2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี

อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมข้อ เมตตา ภาวกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 พบว่า มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสม มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการในการพัฒนาชุมชนเพื่อไม่ฟุ่มเฟือยและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามประเด็นหลักแต่พอดีแก่ฐานะ ร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนด้วยความเอาใจใส่งานในหน้าที่อย่างประหยัด บุคลากรต้องปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยความมีระเบียบวินัยประพฤติปฏิบัติตามตวับทกกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งตลอดจนจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน; การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น; หลักธรรมสาราณียธรรม 6; เทศบาลตำบลมะฮี

ABSTRACT

The objectives of this thesis were: 1) to study the level of people's participation in the preparation of local development plans based on the Dharma Saranee Dharma principles 6 Ma-U Subdistrict Municipality Thawat Buri District Roi Et Province; 2) to compare the level of people's participation in the preparation of local development plans based on the Dharma Saranee Dharma principles 6 Ma-U Subdistrict Municipality Thawat Buri District Roi Et Provinces Classified by Sex, Age, Education Level and Occupation; and 3) to suggest people's participation in the preparation of a local development plan based on the Dharma Saranee Dharma principles 6 Ma-U Subdistrict Municipality Thawat Buri District Roi Et Province. The sample consisted of 368people, aged 18 years and over, who had a civil registration in the municipality of Thawat Buri District Roi Et Provinces. The instrument used for data collection was a 5-level estimation scale questionnaire with content accuracy of 0.67-1.00, The power rating is classified between .449 - .935,and has a confidence of .98. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research found that: 1. The overall level public participation in the preparation of local development plans By using the Dharma principle "Saranee Dharma 6" in Ma-U Sub-District Municipality Thawat Buri District Roi Et Province Overall, it's at a high level. development plans By using the Dharma principle "Saranee Dharma 6" in Ma-U Sub-District Municipality Thawat Buri District Roi Et Province Overall, it's at a high level.The aspects in order from the aspect with the

highest average to the lowest were the participation in the practice based on the Dharma principle, item "Metta-Karakarma", followed by the aspect of participation in the evaluation, based on the Dhamma principle "Ditthisamanyata". and the side with the lowest mean is In the aspect of participation in decision-making based on the Dharma principle, "Metta Words Mercy". 2. The results of the comparison of opinion levels on the level of public participation in the preparation of local development plans By using the Dharma principle "Sarane Dharma 6" in Ma-U Sub-District Municipality Thawat Buri District Roi Et Province by gender, age and education level Overall and each aspect is no different. Section by occupation In terms of participation in the practice based on the Dharma principle, the item "Metta Karma" differed statistically at the .05 level. The rest were not different. 3 Suggestions for public participation in the preparation of local development plans By using the dharma principle "Sarane Dharma 6", it was found that they participated in formulating guidelines or methods for community development to have a suitable living environment. Participate in community development plans/projects to not be extravagant and set development goals according to the main issues, but fit the status, Join to benefit from the implementation of the community plan to the fullest potential. Find a solution to the problem from creating a community plan with care for the job in an economical way. Personnel must perform their duties with discipline and strictly comply with the law, rules, regulations and orders as well as the code of conduct.

Keywords : Public Participation; Development Plans; Dharma Principle "Sarane Dharma 6"; Ma-U Sub-District

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความรู้ความสามารถความรับผิดชอบของประชาชนเมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาชนมีส่วนร่วมก็จะเกิดการปฏิบัติงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูงโครงการกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชนทำให้เกิดพลังทำให้เกิดความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็วนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติและตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะมาตรา 162 ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองคือ การจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นการจัดการจัดระบบการคมนาคมขนส่งการจัดการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ การส่งเสริมอาชีพและพาณิชย์การจัดการวิจัยส่งเสริมกีฬาและการท่องเที่ยวการสังคมสงเคราะห์ การจัดการที่อยู่อาศัยและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การรักษาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดการจัดระบบสาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (Ministry of Housing, Communities & Local Government, 2006)

เทศบาลตำบลมะเอี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะและต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนดการที่เทศบาลจะดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุดและมีความยั่งยืนมากที่สุดจำเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลการที่จะสร้างการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมต้องทราบก่อนว่าเทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลมากน้อยเพียงใดและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใดการเข้ามามีบทบาทมีในกิจกรรมทางการบริหารระดับท้องถิ่นของประชาชน ในปัจจุบันก็เพื่อจะให้การบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการและปัญหาของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้เป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆการยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกันและผู้ที่สามารถรู้ถึงความแตกต่างในความต้องการและสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการนั้นก็คือประชาชนในท้องถิ่นนั้นนั่นเองและ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 287 ระบุว่าประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วยในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควรและในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนกระทำการนั้นหรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจได้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปีเพื่อให้ประชาชนมีบทบาทในการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมะเอี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2561-2564 พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมะเอี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีน้อยทำให้การประชาคมและการทบทวนแผนมีปัญหาความไม่เข้าใจของภาคประชาชนว่าไม่ตรงตามความต้องการจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาคม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 การวิจัยในเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2564 โดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะเอี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยหลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 ได้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 ได้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีทะเบียนราษฎร อยู่ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 4,526 คน ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ณ เดือน กันยายน 2565 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 368 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Finite Population) โดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน ความเชื่อมั่น (+5 %) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้องโดยข้อความได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งข้อความออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close – ended) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนตัวบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 367 คน มีลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ตอนที่ 3 เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรวัชบุรี จังหวัด

ร้อยเอ็ด มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่าง 0.67-1.00 มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 จำแนกระหว่าง .449 - .935 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 เทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮี อำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมข้อ “เมตตาวจกรรม เมตตามโนกรรม”	4.29	0.54	มาก	4
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมข้อ “เมตตาทกกรรม”	4.35	0.52	มาก	1
3. ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรมข้อ “สาธารณโภคิตา สีสสามัญญตา”	4.30	0.56	มาก	3
4. ด้านการร่วมในการประเมิณผล ยึดหลักธรรม “ข้อ ทิฏฐีสามัญญตา”	4.33	0.49	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.32	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะฮีอำเภอรัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรม ข้อ “เมตตาทกกรรม” ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.52) รองลงมา ด้านการร่วมในการประเมิณผล ยึดหลักธรรม “ข้อ ทิฏฐีสามัญญตา” ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมข้อ “เมตตาวจกรรม เมตตามโนกรรม” ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรม ข้อเมตตาวจกรรม เมตตามโนกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการในการพัฒนาชุมชนเพื่อไม่พุ่มเพียรรองลงมา ท่านมีแนวการ

ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจรู้จักแบ่งเก็บแบ่งใช้และซื้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรม ข้อเมตตากายกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนโดยความถึงพร้อมด้วยความขยันรองลงมา ท่านมีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานปฏิบัติตามแผน ด้วยความหมั่นเพียร โดยสุจริตและซื้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/หน่วยสนับสนุนจัดการกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

3. ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อสาธารณโภคิตา สีสสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยจิตสำนึกแห่งการรักษาความปลอดภัยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่ง รองลงมา ท่านปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยการให้เกียรติยกย่องปกป้องภัยไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ ไม่ข่มเหงล่วงเกิน กันเองและซื้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถ

4. ด้านการร่วมในการประเมิณผล ยึดหลักธรรม ข้อทัญญีสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนั้นไม่ให้เสื่อมเสีย และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นด้วยความรู้จริงเสมอ รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลการติดตามประเมินงาน เพื่อชุมชน คือ รักษาเงินและรักษางานตามมาตรฐานที่กำหนดและซื้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านได้ศึกษาและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติหรือคำสั่ง หนังสือที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่

6.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะอี อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมข้อ เมตตากายกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

6.3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะอี อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสม มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการในการพัฒนาชุมชนเพื่อไม่พุ่มเฟือยและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามประเด็นหลักแต่พอดีแก่ฐานะ ร่วมรับผลประโยชน์จากการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการจัดทำแผนชุมชนด้วยความเอาใจใส่ในงานในหน้าที่อย่างประหยัด บุคลากรต้องปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยความมีระเบียบวินัยประพฤติปฏิบัติตามตวับทกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งตลอดจนจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรม สาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะอึอำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า มีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผลดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการ ดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย ของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการ ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจซึ่งประชาชนหรือชุมชนพัฒนาความสามารถของตนเอง ในการจัดการและ ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมและในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของ ตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 287 ระบุว่าประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผลดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตาม แผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ หยกอำนาจชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านได้นำด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมาอภิปรายผลได้ดังนี้ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจโดยยึดหลักธรรมข้อ “เมตตาวีกรรม เมตตามโนกรรม”โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการในการพัฒนาชุมชนเพื่อไม่ พุ่มเพื่อยมีแนวการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจรู้จักแบ่งเก็บแบ่งใช้มีส่วนร่วมใน การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมเพื่อไม่ให้สูญสุ่ยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้วย แนวคิดชีวิตที่พอเพียงปฏิบัติงานให้บริการอย่างเท่าเทียมกันด้วยความเคารพใช้ความรู้ความเข้าใจใน ระบบงานและโครงสร้างการทำงานของหน่วยงาน รู้จักแบ่งเก็บแบ่งใช้ตั้งใจในการปฏิบัติงานให้บริการ อย่างรวดเร็วทันต่อเวลาการกำหนดวิธีการพัฒนามตามประเด็นหลัก เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์แต่ พอดีมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตามประเด็นหลักแต่พอดีแก่ฐานมีส่วนร่วมในการ กำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา วีรยางกูร (2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายได้พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับมาก

7.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักการ “สาราณียธรรม 6” ในเขตเทศบาลตำบลมะอึอำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันหรือมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดรายละเอียดของกระบวนการแผนพัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่การจัดทำกาารนำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จำแนกแผนพัฒนาท้องถิ่นออกเป็น 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาท้องถิ่น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยยึดหลักการ ข้อ “เมตตากายกรรม” เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น เทศบาลตำบลมะอึควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำแผนชุมชนโดยความถึงพร้อมด้วยความซัน

8.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักการข้อ “เมตตาวจีกรรม เมตตานิกรรม” ดังนั้น เทศบาลตำบลมะอึควรสนับสนุนให้ประชาชนส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสมเพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักการข้อ “เมตตาวจีกรรม เมตตานิกรรม” ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางหรือวิธีในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่เหมาะสม

8.2.2 ด้านการร่วมในการประเมินผล ยึดหลักการ “ข้อ ทิฏฐิสามัญญตา” ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบหน้าที่อย่างเคร่งครัดเพิ่มพูนขีดความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้หลักการสาราณียธรรม 6 ในเขตเทศบาลตำบลมะอึ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ทราบว่างัจจยใดมีอิทธิพลสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและเกิดความต่อเนื่อง

8.3.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้หลักกรรม เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท

9. บรรณานุกรม

- กนกวรรณ หยกอำนวยชัย. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ปวีณา วีรยางกูร. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : บุ๊คพอยท์.
- Ministry of Housing, Communities & Local Government. (2006). Annual Report 2006. Norwich : Department for Communities and Local Government.